

ПРОФЕСОР О. В. ГУРОВ ЯК ФІЛАНТРОП І БЛАГОДІЙНИК

Лобенко С.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

У число найбільш визначних геологів Російської імперії ХІХ століття входить ім'я харківського дослідника Олександра Васильовича Гурова. Практично вся його творча біографія пов'язана з Харковом і його провідними навчальними закладами — Університетом та першим на українських теренах Технологічним інститутом. Діяльність вченого співпала з грандіозними відкриттями, зробленими в українських степах і пов'язаних з виявленням світового значення запасів кам'яного вугілля та кам'яної солі, залізної та марганцевої руд. Це визначило в недалекому майбутньому нову спеціалізацію традиційно аграрної України: вона стала, чим далі, тим більше індустріальним краєм.

Серед тих, хто зробив значний внесок у справу вивчення геології і стратиграфії Донецького басейну був і випускник фізико-математичного факультету університету, залишений в ньому для підготовки до професорського звання О. В. Гуров. За правилами того часу молодий вчений був відряджений за кордон для вдосконалення своїх знань. Свою дворічне стажування він провів у кращих лабораторіях Парижа і Лондона. Згодом вчений неодноразово в професійних цілях відвідував провідні наукові центри Європи. Після захисту магістерської дисертації (1883 р.) він був допущений до читання лекцій. Його педагогічна кар'єра проходила досить типово: приват-доцент, екстраординарний, а потім, з 1890 р., — ординарний професор геології. Паралельно, з 1886 р. О. В. Гуров викладав у Харківському технологічному інституті, де був головним експертом в галузі геології.

О. В. Гуров прожив довге життя в науці. З його ім'ям пов'язано багато корисних справ. Наприклад, в 1886 р, під його керівництвом (і його коштом) була пробурена перша в Російській імперії свердловина на глибині більше 600 м в м. Харкові, що доставила артезіанську підкрейдову воду на поверхню. Вона працювала до Другої світової війни. Закінчилися багаторічні поневіряння харків'ян в пошуках придатної води. Свердловина вирішила проблему постачання питною та технічною водою городян, що не тільки поліпшило санітарно-гігієнічні умови життя в столиці Слобожанщини, а й сприяло подальшому розвитку міста як найбільшого промислового і культурного центру на сході України.

Багато сил та уваги вчений віддавав створенню геологічного музею при Харківському університеті. Тільки різних приладів та інструментів для кабінету він закупив 149 одиниць на суму понад 3000 рублів. Також свою особисту колекцію мінералів він передав в дар університету. Сьогодні ця монографічна колекція лежить в основі Музею природи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. О. В. Гуров зумів підняти рівень викладання та дослідження геології в Харківському університеті і Технологічному інституті до рівня кращих європейських центрів, заклав основи подальшого підйому геології як науки в Україні.